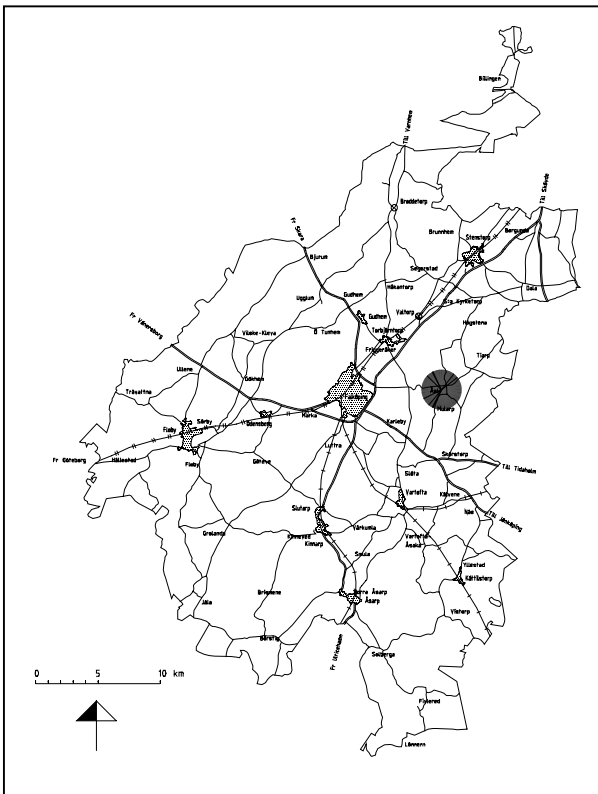

OMRÅDESBESTÄMMELSER

Åsle

STADSBYGGNADS- AVDELNINGEN 2006

Falköpings kommun

Beslut om samråd
BN § 82, 2006-06-15

Samråd
2006-07-04—08-18

Antaget
BN § 152, 2006-11-16

Laga kraft
2007-01-29

OB 06-038

BAKGRUND

Den kunskap som går att utläsa ur kulturlandskapet och bebyggelsemiljön är värdefull för förståelsen av gångna tiders livsvillkor, seder, skick och bruk.

I den kulturhistoriska inventeringen "Hus och miljöer på Falbygden" beskrivs kommunens kulturhistoriskt värdefulla områden och byggnader på landsbygden.

Dessa objekt ligger ofta inom sådana områden som dessutom är av stort värde från landskapsbildsynpunkt.

Enligt kommunens översiktsplan (ÖP 90) är de värdefulla kulturmiljöerna en resurs som så långt som möjligt skall bibehållas för kommande generationer.

Förändringar i markanvändning och bebyggelse bör därför ske varsamt och med stor hänsyn till de kulturhistoriska värdena.

SYFTE

All bebyggelse, oavsett ändamål, samverkar i upplevelsen av kulturmiljön och landskapet. Det är därför viktigt att även icke bygglovspliktiga åtgärder uppfyller de allmänna aktsamhetsreglerna såsom de föreskrivs i plan- och bygglagen (PBL 3:1, 3:10 och 3:12) angående t.ex. byggnaders placering, utformning, färgsättning och materialval.

BESKRIVNING

Åsle by, omgiven av öppna odlingsmarker, ligger på Östfalan vid bäcken Kolaforsen som rinner från Varvsberget ned mot Åsle mosse. Åsle oskiftade by var en av Falbygdens största och mest tätbebyggda byar, på 1600-talet omfattande 21 hemman. Före laga skiftet 1841-43 låg gårdarna samlade norr om bäcken. Vid skiftet flyttades de flesta gårdarna ut från bytomten. Kyrka och prästgård ligger vid kanten av Åsle tå på sydsidan av Kolaforsen. Tån med bebyggelse från 1700- och 1800-talen är idag en närmast unik företeelse.

Norr om byn ligger fyra gånggrifter vilka visar på stenåldersbosättning i området. Även några högar är från förhistorisk tid. Stengårdsgårdar delar in odlingslandskapet närmast norr om byn. Norr om kyrkan finns en låg stenbro vid sidan av en yngre bro över Kolaforsen.

Den vitputsade stenkyrkan har medeltida västparti samt korsarmar från 1500- och 1600-talen. Klockstapeln, faluröd och panelad, har spåntäckt huv och spira. Kyrkplatsen med lövträd omges av stenmurar.

Prästgårdsbyggnaden härstammar från sent 1700-tal. Vid vägskalet i norr ligger ett falurött litet bopingshus och en f.d. lanthandel med typisk placering vid vägmötet samt en bondgård med manbyggnad från ca 1900. Nära bytån i nordost finns ett småbruk med 1800-talsbyggnader. Övriga boningshus och manbyggnader är ombyggda på senare år. Flera småhus har byggts sedan 1950-talet. Också skolbyggnaderna sydost om kyrkan är av yngre datum. Söder om ingången till tån står plåtklädda ekonomibygnader som genom storlek och material blir avvikande inslag i det flacka öppna området mellan tån och kyrkan.

Området har stora kulturhistoriska värden av riksintresse för kulturminnesvärden. Området ger även exempel på de laga skiftenas effekter på kulturlandskapet.

Bebyggelsemiljön i själva byn är dock splittrad. Vid sidan av kyrka - prästgård och tån i söder är den fåtaliga äldre bebyggelse som finns kvar på nordsidan av bäcken, där den gamla byn låg, mycket väsentlig. Den bidrar till den historiska kontinuiteten i bebyggelsen, där annars mycket är ny- eller ombyggt. Det är ur kulturhistorisk synpunkt synnerligen viktigt att tån även fortsättningsvis kan upplevas i ett historiskt sammanhang med övrig bebyggelse. De stora lövträd som kantar byvägen är viktiga inslag i miljön, liksom allén mot Svartarp österut i det öppna odlingslandskapet.

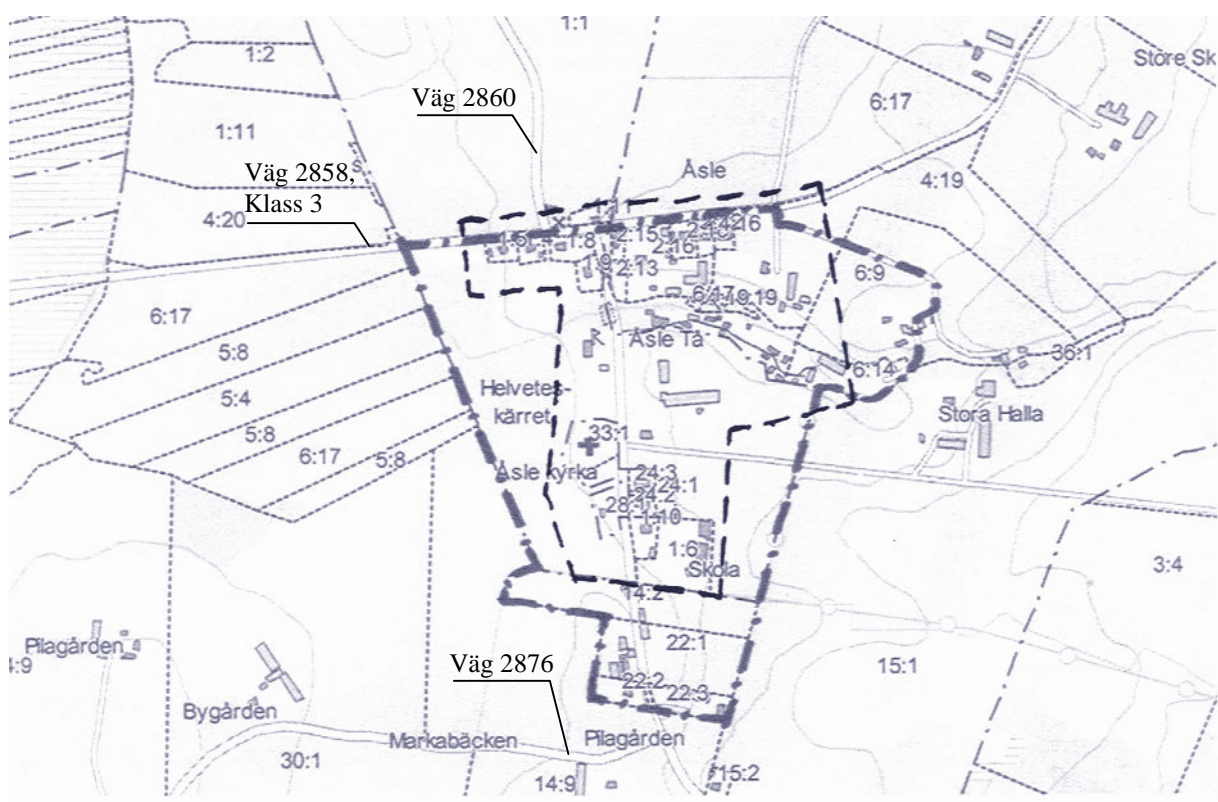
Kyrkan och kyrkomiljön skyddas av 4 kap. Lag om kulturminnen m.m.

Väg 2858, som löper rakt genom byn, ingår i länsstyrelsens och vägverkets inventering "kultur på väg" från 1997 och har där klassats som en klass 2 väg. Klassningen innebär samtidigt att man formulerat hur vägen och vägområdet skall skötas för att tillvarata och helst stärka väglandskapets värden och särdrag.

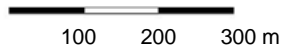
Del av området utgör samlad bebyggelse (BN § 134 1987-06-11).

Sammanfattning

- Välbevarad backstugubebyggelse i närheten av kyrka och prästgård.
- Stora kulturhistoriska värden av riksintresse.

Skala 1:10000

- · — · — · Gräns för områdesbestämmelser
- - - - - Gräns för samlad bebyggelse

OMRÅDESBESTÄMMELSER

Utöver plan- och bygglagens generella regler om bygglovplikt enl. 8 kap. PBL och krav på bygganmälan enl. 9 kap. PBL skall nedanstående åtgärder omfattas av lovplikt.

Generell bygglovplikt gäller för en- eller tvåbostadsbus inom "samlad bebyggelse".

1 § Utökad lovplikt

1 mom.

Inom på kartan markerat område utvidgas bygglovplikten till att gälla:

- uppförande av komplementbyggnader
- mindre tillbyggnader
- omfärgning av byggnad
- utbyte av fasadmaterial
- utbyte av takmaterial
- andra ändringar som avsevärt påverkar byggnadens yttre utseende (t.ex. byte av fönster: typ, storlek, spröjsning)

2 mom.

Inom på kartan markerat område krävs även bygglov för att uppföra, bygga till eller på annat sätt utvändigt ändra ekonomibygnader för jord-och skogsbruk.

3 mom.

Inom på kartan markerat område krävs rivningslov för rivning av byggnader och andra anläggningar

2 § Avgifter

För ansökan om bygglov/bygganmälan skall avgift erläggas enl. Taxa för byggnadsnämndens verksamhet.

För åtgärder då bygglovplikten utökas, jfrt de generella reglerna 8 kap. PBL, skall regeln om reduktion av avgift enligt 3 § bygglovtaxan tillämpas så att ingen avgift skall utgå.

Utför någon utan lov en åtgärd som kräver bygglov, rivningslov eller marklov skall byggnadsavgift tas ut. Byggnadsavgiften skall bestämmas till minst 500 kr. (10 kap. § 4 PBL)